

M0007897: Illustrations and text from Butlan: Tacuini Sanitatis (1531)

Publication/Creation

10 June 1941

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/u6gr5jaw>

License and attribution

Wellcome Library; GB.

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Ebrietas. Vini potus, est res extra naturam: eo quod spiritus animalis uini uaporibus conturbatur, & sensus, uirtutes, & operationes ipsorum concurrunt horribili cursu precipites: ita quod uinum ostendit ea quæ in sobrietate erant horribilia, in ebrietate grata. Et istorum aliqui naturaliter prouocantur ad iram, propter ebrietatem. Quidam stultizant absq[ue] ratione, & causa. Et quidam exuberant in læticia. Et aliqui reputant se habere sapientiam, & non ebrietatē: et possibile est accidere, ut disputent in Legibus.

Vomitus. Aliquis de necessitate contingit: & aliquis est uoluntarius. Voluntarius est, sicut accidit utentibus uomitu ad mundificationem corporis. Aut per medicinam, sicut per Ane-tum. Aut absq[ue] medicina, sicut accidit ipsa non utentibus. Qui uero accidit ex necessitate, accidit ex nocumento expulsiuæ uirtutis existentis in stomacho, Aut in sanitate, sicut accidit ebrijs, Aut in ægritudine, sicut accidit in crisi-bus, & diebus Canicularibus.

Raphani, & sibi similia. Eligitur uomitus post exercitiū, balneum, & post potum syrupi acetosi facti cum feminibus, post comestionē piscium salitorum cum sinapi, & ferculorū, quæ dicuntur Strydebeng, melonum, raphanorū, seu radicum: & post comestionē de duabus horis, debet prouocari uomitus, istis assumptis, potando aquam aneti, aquā mellis, seu aquam calidam cum oleo sisamino: & bibendo uina diuersa, dulcia uidelicet & acetosa multoties. Deinde assumatur penna infusa in oleo, qua in gutture posita euomatur. Post uomitum uero lauetur os cum uino, & aqua rosacea. Deinde recipiatur dosis una de syrupo de pomis: & abstineat a cibo usq[ue] ad consimilem horam alterius diei: deinde comedatur, & uomatur.

Somnus. Prolixus Somnus debilitat uirtutē & calorē naturalē. Et Sōnus breuis t[em]p[or]is, flegma g[er]nat, et corpus extenuat. Mediocris uero excitat uirtutes, et calorē naturalē, et efficit cogitationes bonas. Somnus attamē diuersificat secundū diuersitates assumptorū. Quia si fuerint in corpore uirtutē separantes, erit possibile, qd uirtus pereat: p[ro]pter qd iniungat post cibos: assumptionē, multiplicanti-bus, et sistentibus in principio paraxismo: febriū, qd non dormiant, donec assumpti cibi plenitudo resoluatur, & alleuietur subsequenter. Quod si uacuū fuerit corpus, somnus infrigidat ipsum, & desiccabit, & uirtutem ipsius debilitat.

Confabulator. Debet recitator fabularū boni esse intellectus, in scientijs ipsius generis fabularū, in quibus delectat animus, potens abbreviare, et plangere cum uoluerit, Fabularū sermones ipsos ornare, cōtinuare, & ordinare, ut cōuenit. Nec mutet suā effigiem in ipsa confabulatione, nec p[ro]lixitate sermonū uariet confabulatoris intentio. Sit uero cōfabulator ipse boni modi, et bonæ curialitatis, potēs sustinere uigilias, scrutator sermonū, historia: Regū, & sermonū delectabiliū, et risum puocantiū: & uersuū, et Rithmorū cōscius: ut propter ea Rex assumat plenitudinē gaudiorū. Nam propter hæc meliorat digestio eius, & mūdificabit spūs, et sanguis ip[s]os, et uacabit a uarijs cogitatioib[us], et efficit bonæ maneriei in rūrōib[us], et euētib[us], supeminētib[us], ei.

Confabulationes in somnis. Sermones confabulationum ut plurimum sunt de præteritis: qui aut sunt ueri, aut falsi, aut similes eis. Et diuersantur, aut iuxta desyderia intendentis. sicut sunt historia Amatorum, sicut Tristrandi, & Isaldæ, & Paridis, & Helenæ. Aut iuxta delectationem, aut iuxta desyderia intellectus. sicut in scientijs, curialitatibus & historijs Alexandri, & similibus. Aut de pertinentibus iracundiæ. sicut bella, & prælia, & expugnationes castrorum, ciuitatum, & his similia confabulationes sunt de genere accidentium animæ.

Vigiliæ. Hæ naturaliter laxant corpus, & uirtutes naturales, animales, calorem naturalem, & cordis caliditatem ad exteriora mouentes, per quos uigorantur sensus, & motus uoluntarius, unde interius cor infrigidabitur, exterius calefiet. Cum uero uigiliæ prolongantur, & somnus minuitur, addit desiccationem corpori & caliditatem, & corrumpit humiditatem corporis, & facit oculos concauos apparere.

Apta huc que
supra fol. 29.
Canone. 33.

I 3

Ebrietas, Vomitus, Raphani, Somnus, Confabulator, Loquens in somnis

Vigiliæ.